

Житомирський дошкільний навчальний заклад №70

**ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ
УСПІШНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ
ДОШКІЛЬНИКА
ДИДАКТИЧНИЙ ПОСІБНИК**

Житомир - 2024

Схвалено педагогічною радою
Житомирського дошкільного навчального закладу № 70.
(27 листопада 2023р., протокол № 2)

Укладач: Коваленко Л.С., вихователь ЖДНЗ №70

Рецензент: Вітвіцька Р. В., вихователь-методист ЖДНЗ №70

В посібнику розкрито використання методу проєкту в дошкільній освіті, який є дієвим і ефективним засобом сприяння глибокому засвоєнню навчального матеріалу та розвитку широкого спектру компетенцій у дітей. Детально описані етапи проєкту по ознайомленню дітей старшого дошкільного віку із зимуючими птахами: їх особливостями, харчуванням. Розроблені різні види діяльності та форми роботи з дітьми викликають інтерес до тваринного світу, формують бажання захищати птахів, виховують екологічну культуру майбутнього господаря нашого спільного дому – планети Земля. Посібник призначений для вихователів дошкільних закладів, батьків.

Зміст

Вступ.....	4
Розділ І. Проектна діяльність як засіб успішної соціалізації дошкільника	
1.1. Основи проектної діяльності.....	5
1.2. Класифікація проектів.....	8
1.3. Етапи проектної діяльності.....	9
Розділ ІІ. Проект «Зимуючі птахи рідного краю» (з досвіду роботи).....	13
2.1. Актуальність проекту.....	14
2.2. Мета проекту.....	15
2.3. Учасники проекту.....	16
2.4. Інформаційний етап.....	17
2.4.1. Ознайомлення з зимуючими птахами.....	18
2.4.2. Ознайомлення з їжею зимуючих птахів.....	30
2.4.3. Ознайомлення з народними прикметами, пов'язаних з птахами.....	34
2.5. Діяльнісно-творчий етап.....	35
2.5.1. Вивчення віршів за мнемотаблицями.....	36
2.5.2. Відгадування загадок за мнемотаблицями.....	37
2.5.3. Вивчення скоромовок за мнемотаблицями.....	38
2.5.4. Складання описових розповідей про птахів з використанням кілець Луллія, мнемотаблиць.....	39
2.5.5. Складання сюжетної розповіді про дятла за допомогою мнемосмужок.....	40
2.5.6. Складання речень за допомогою мнемосмужок.....	41
2.5.7. Ліплення, аплікування, конструювання пташок.....	42
2.5.8. Дослідницька діяльність.....	43
2.5.9. Робота з батьками.....	44
2.5.10. Розвішування годівничок та здійснення підгодівлі пташок.....	47
2.6. Заклучний етап.....	51
Вікторина	51

Висновки.....	58
Додатки.....	59
Додаток 1. Дидактичні ігри.....	60
Додаток 2. Загадки.....	65
Додаток 3. Оповідання.....	68
Додаток 4. Вірші.....	72
Додаток 5. Рухливі ігри.....	75
Список використаних джерел.....	78

ВСТУП

Особистісно-орієнтований виховний процес – це підхід до виховання, який ставить акцент на розвиток індивідуальних особистісних якостей, здібностей і потреб кожної дитини. Основною метою такого підходу є формування гармонійно розвиненої особистості з власною системою цінностей, здатної до самореалізації та соціального успіху. Цей підхід покликаний стимулювати розвиток кожної особистості відповідно до її потреб та здібностей, що сприяє формуванню гармонійно розвиненої, впевненої та самостійної особистості.

Саме такому підходу потрібно надавати перевагу, працюючи з дітьми. А успішній реалізації його сприяє впровадження в практику роботи з дітьми технології проєктування. Використання методу проєкту в дошкільній освіті є дієвим і ефективним засобом сприяння глибокому засвоєнню навчального матеріалу та розвитку широкого спектру компетенцій у дітей, адже:

- проєктний метод дозволяє дітям активно взаємодіяти з навчальним матеріалом через практичні завдання та дослідження;
- виконання проєктів сприяє розвитку критичного, творчого та проблемного мислення у дітей;
- через роботу над конкретним проєктом діти здебільшого краще засвоюють навчальний матеріал, оскільки він представлений у контексті реального життя;
- працюючи над проєктом у групах, діти навчаються ефективно співпрацювати, вирішувати конфлікти та взаємодіяти з іншими;
- проєктний метод цікавий для дітей, оскільки вони самі обирають тему проєкту, яка їх цікавить;
- виконання проєктів дає можливість дітям розвивати свою творчість, експериментувати та втілювати свої ідеї у життя.

Розділ I. Проєктна діяльність як засіб успішного виховання дошкільника

1.1. Основи проєктної діяльності

Проєктна діяльність зараз є перспективною педагогічною технологією, яка відповідає вимогам сучасної освіти: особистісно орієнтованого навчання та виховання, компетентісного підходу та принципу інтеграції. Проєктування сприяє підвищенню пізнавальної активності дітей, набуття ними досвіду продуктивної діяльності, колективної праці тощо. Така технологія надає можливість дитині стати активним учасником освітнього процесу, сприяє створенню таких психолого-педагогічних умов, при яких спокійна, розкомплексована дитина прагне в чомусь виявити себе і виявити з кращого боку. Виконуючи програмові педагогічні завдання, вихователь виходить з дитячих інтересів і потреб, рівня наявних у них знань та вмінь в різних видах діяльності. Починаючи розробляти проєкт, педагог виступає не в ролі інструктора, який вказує дітям, що і як треба робити, а в ролі партнера-організатора, радника, провідника, більш досвідченого товариша.

У сучасній дошкільній дидактиці проєктну технологію розглядають як форму організації освітнього процесу та як метод розвитку творчого пізнавального мислення дітей. Крім того, існують різні терміни на позначення цієї технології: *метод проєктів, проєктування, проєктна діяльність*. **Проєктна діяльність** – це метод навчання, який передбачає організацію діяльності дітей над створенням та реалізацією конкретного проєкту. Це суб'єктна взаємодія педагога і вихованців, вихованців між собою, що дозволяє шляхом виконання практичних дій досягти бажаної мети – розв'язання певної проблеми з подальшою презентацією результатів роботи [4].

Проєктна діяльність базується на системному, діяльнісному та інформаційному підходах. З позиції системного підходу проєкти є педагогічною системою, до складу якої входять освітні цілі, зміст, методи, засоби, форми навчання й

виховання. За діяльнісним підходом основною стратегією методу проєктів є навчання через дію, певну практичну діяльність. Інформаційний підхід визначає інформаційно-змістову основу методу. Важливою ознакою проєктної діяльності є те, що вона розгортається в проблемній ситуації, розв'язання якої передбачає колективний пошук різноманітних варіантів виконання поставленого завдання, застосування на практиці інтегрованого знання. Крім того, проєктна діяльність дає можливість перетворити будь - який колектив у згуртовану команду, члени якої зможуть спільно працювати над вирішенням навіть найскладніших завдань. Фахівці, які працюють з дітьми з певних видів діяльності, під час реалізації проєкту мають цікавитися змістом діяльності дітей: темою, формою, етапом проєкту, по можливості пов'язуючи їх зі змістом та формами своєї роботи. Так, якщо діти готуються до свята козацтва, то інструктор з фізкультури створює мотивацію: вивчимо комплекс вправ і основні рухи, які необхідні козакам для підтримки фізичної форми. Музичний керівник вибирає на цю тематику 2-3 пісні. Таким чином, метод проєктів дає змогу широко охопити всі види діяльності дитини, оскільки включає в собі пізнавальну, ігрову та творчу діяльність, охоплює всі аспекти життєдіяльності дітей у закладі дошкільної освіти та вдома. Вдалий проєкт розпочинається зі створення педагогом такої ситуації, такого сюрпризного моменту, який інтригує дітей, викликає підвищений інтерес до своєї ідеї, зачіпає почуття дитини, включає емоції, змушує дитину діяти.

Факторами успішного впровадження проєктної діяльності є:

- Розуміння потреб дітей. Проєкти повинні бути орієнтовані на вікові особливості та індивідуальні потреби дітей дошкільного віку. Це означає врахування їхніх інтересів, можливостей та ступеня розвитку.
- Відповідність освітнім стандартам і програмам. Проєкти повинні бути спрямовані на досягнення цілей та завдань, встановлених освітніми стандартами і програмами для дошкільної освіти.

- Співпраця між педагогами усього закладу, дітьми та батьками.
- Партнерство з батьками. Залучення батьків у процес реалізації проєкту є важливим елементом успішної реалізації. Співпраця з батьками сприяє підвищенню зацікавленості та підтримки проєкту з боку сім'ї.
- Забезпечення безпеки та здоров'я дітей. При плануванні та реалізації проєкту слід враховувати всі аспекти безпеки та здоров'я дітей, зокрема вибір безпечних ігрових матеріалів та установок.
- Гнучкість та адаптивність. Умови дитячого садка можуть змінюватися, тому важливо мати гнучкість у плануванні та реалізації проєкту, щоб відповідати поточним умовам та потребам.
- Ефективна організація та управління. Наявність чіткої структури управління та розподілу обов'язків, а також система моніторингу та звітності, сприяють успішній реалізації проєкту в ДНЗ.

Будь-який проєкт обов'язково повинен бути спрямований на створення стимулюючого та пізнавального середовища, де діти можуть активно взаємодіяти з оточуючим світом та набувати нові знання через практичну діяльність. Дитина повинна знати, які конкретно знання вона отримує, і де зможе їх використовувати на практиці. Це основна теза технології проєктної діяльності в ДНЗ. Сьогодні такої точки зору намагаються дотримуватися практично всі сучасні освітні установи, які намагаються відшукати розумний баланс між отриманням практичних і теоретичних знань.

Метод проєктів орієнтований на колективну та самостійну діяльність дитини. Рівень самостійності дітей у проєктній діяльності залежить від вікових особливостей: якщо молодші діти є лише спостерігачами за діяльністю дорослих, то старші вже беруть активну участь у реалізації проєкту, є його повноправними суб'єктами[4].

1.2. Класифікація проєктів

У педагогічній літературі проєкти класифікують за різними типологічними ознаками:

- за характером домінантної діяльності: дослідницькі, творчі, ігрові, інформаційні;
- за тривалістю: короткочасні, довготривалі;
- за тематикою: екологічні, соціальні, природознавчі;
- за кількістю учасників: індивідуальні, групові, колективні.

Зважаючи на провідний тип діяльності та психологічні особливості дошкільнят, найбільш прийнятними для них є творчі або ігрові короткочасні колективні проєкти. Адже діти у цьому віці, як правило, ще не можуть чітко визначати завдання, планувати роботу на довгий час, здійснювати самоконтроль за її виконанням, підбивати підсумки. Тому потребують допомоги дорослих або однолітків. Більшість науковців зауважують, що залучати дітей до виконання проєктів варто у старшому дошкільному віці, коли вони вже мають більш стійку увагу, спостережливість, здатність до початків аналізу, синтезу, самооцінки, а також прагнення до спільної діяльності, зокрема пізнавальної та дослідницької. Хоча сучасні дослідження доводять, що з проєктною діяльністю доцільно ознайомлювати дитину ще з молодшого дошкільного віку. Уважне ставлення до потреб дітей, їхніх інтересів допоможе досить легко визначити проблему, яка хвилює малюків. Дорослий пропонує завдання, які допоможуть розв'язати нагальну проблему, а вихованці їх виконують. Досягнення спільної мети, колективна діяльність з вихователем надихають малят, розвивають їхню пізнавальну активність. Таким чином дошкільнята у проєктній діяльності переходять від наслідувально-виконавського до творчого етапу, який характеризується високим ступенем самостійності у виокремленні проблеми, визначенні завдань і прогнозованого результату, плануванні діяльності, виконанні конкретних дій і підбиття підсумків.

1.3. Етапи проєктної діяльності

Особливістю проєктної діяльності є її чітка алгоритмізація, тобто послідовність у реалізації її структурних елементів.

Крок 1. Обрати тему проєкту на основі проведеного ввідного діагностування.

Крок 2. Виявити проблему, сформулювати мету і завдання проєкту.

Крок 3. Визначити кінцевий продукт проєкту та форму його презентації.

Крок 4. Розробити орієнтовний хід проєкту, визначити роль усіх учасників освітнього процесу в його реалізації.

Крок 5. Запросити батьків до участі у проєкті, ознайомити їх із темою та завданнями проєкту.

Крок 6. Реалізація проєкту.

Крок 7. Реалізувати спільний творчий задум.

Крок 8. Аналіз результативності проєктної діяльності.

Відповідно до даного алгоритму можна виділити етапи проєкту:

- підготовчий;
- інформаційний;
- діяльнісно-творчий;
- оцінювально-рефлексивний.

Підготовчий етап. На цьому етапі педагог визначає проблему та з'ясовує передумови до її розв'язання (з цією метою доцільно провести мікродослідження: з'ясувати рівень сформованості знань дітей відповідно до обраної теми). Доречно також організувати вивчення зацікавленості дітей та батьків проблемою, створивши, наприклад «Скриньку запитань». На основі отриманих у процесі діагностики результатів, а також з урахуванням програмових вимог педагог формулює

завдання проекту. Також аналіз результатів ввідного діагностування покаже, який матеріал треба вивчити з усіма дітьми, який - підгрупами, який – індивідуально; хто з дітей може виступити в ролі помічника і носія знань, а з ким проводити індивідуальну роботу. Цей етап ще передбачає конкретизацію педагогом завдань проекту та його освітніх результатів, створення паспорту проекту, визначення заходів, форм та видів діяльності, а також їхніх кінцевих продуктів, з'ясування умов, обладнання, необхідних для реалізації проекту, формулювання творчих завдань для розв'язання їх дітьми (разом з батьками); розробку занять, ігор, спостережень, розваг.

Інформаційний етап. На даному етапі головне завдання педагога – розпалити вогонь пізнання дитини, формувати вміння вчитися, здобувати знання шляхом самостійних пошуків у різних інформаційних джерелах. Цей етап має місце, якщо за результатами спостереження та ввідного діагностування, необхідно поповнити знання дітей, повправляти їх в тих навичках, які необхідні будуть при реалізації їхнього спільного задуму. Якщо ж такої потреби немає, то можна відразу переходити до наступного етапу. Саме на даному етапі педагог має навчити дитину не просто пасивно сприймати інформацію, а по можливості знаходити інформацію самому (за допомогою батьків). На інформаційному етапі найефективнішими прийомами та методами є: проблемні питання (ситуації) і пошук шляхів їх вирішення, дослідницько-пошукова робота, екскурсії, гра в парах, піраміда запитань, доручення на завтра, умисні помилки вихователя.

Діяльнісно-творчий етап. Цей етап включає практичну реалізацію моделі проекту, визначеної програми дій. Дуже важливою перевагою даного етапу є надана дітям можливість примінити на практиці отримані на інформаційному етапі знання та навички, вирішуючи нові проблеми, які виникають в процесі їх задуму. Тому тут дуже важливо сформулювати завдання нетрадиційно. Щоб у малюків виникла потреба серед отриманих знань, вмінь, навичок відібрати саме ті, які дозволяють вирішити дану проблему. Заняття на цьому етапі бажано проводити у різних цікавих і нетрадиційних формах. Це можуть бути:

- різноманітні вікторини;
- клуб кмітливих і винахідливих;
- відгадай мелодію;
- театр повітряних кульок;
- день спостережень незвичного характеру: хто що хороше зробив;
- головоломки з паличок;
- диспут казкових героїв,
- день іграшок наших бабусь, дідусів, мам та татусів тощо.

Реалізація спільного задуму має проводитися у формі свята, виготовлення дитячої книжечки, придумування казки, вистави, розваги, змагання, сюжетно-рольової гри. Це особливий найбільш емоційно насичений період дитячої діяльності, це незвичайний день в житті групи, весь день пронизаний творчістю. Крім того творчістю мають бути пронизані всі інші види діяльності дитячої діяльності: індивідуальна робота, спостереження, ігрова, художня, трудова, фізична. Будь-яке завдання в цей період формується так, щоб воно стимулювало креативність.

Оцінювально-рефлексивний етап. Його мета – підбиття підсумків проєкту, оцінювання результатів діяльності, рефлексія. На цьому етапі здійснюється «подорож в часі» в зворотному порядку. Це розвиватиме у дітей вміння оцінювати самих себе і свою діяльність за попередні три етапи. Щоб підтримати інтерес до розмови, варто використати як опорні схеми, виготовлені протягом проєкту матеріали: газети, листівки, дитячі роботи, роботи, виготовлені спільно з батьками, костюми, скриньку досягнень (відкриттів), атрибути. Тобто, все, що викликати спогоди, пережиті позитивні емоції.

В роботі з дітьми дошкільного віку успішно було реалізовані різні проєкти: « Осінь золота прийшла до нашого краю», «Наше рідне місто», «Український віночок», «Українські страви», «В гості казка завітала», «Зимонька-зима», «Весна-красна» тощо.

Отже, планування освітнього процесу за проєктною моделлю не обмежує дії жорсткими нормами , а надає можливість чітко усвідомити і прописати кожен крок спільної з дітьми діяльності. В результаті такої проєктної діяльності діти розкуті, відкриті, активні, вміють висловлювати свої ідеї, пропозиції, відстоювати свою точку зору.

II. *Проект «Зимуючі птахи рідного краю» (з досвіду роботи)*

Для ознайомлення дітей з зимуючими птахами нашого краю теж було обрано проєктну діяльність. Запропонований проєкт, який здійснювався за участю вихователів, старших дошкільнят та їхніх батьків, спрямований на реалізацію завдань пізнавального, художньо-естетичного, креативного, мовленнєвого розвитку особистості. Він має на меті не лише ознайомлення малят з зимуючими та перелітними птахами, а й формування у дітей базових моральних якостей, життєвої компетентності, вміння використовувати набуті знання у повсякденному житті, спостерігати за життям у природі, робити самостійні висновки. Тривалість проєкту – 10 днів. Поставлені завдання реалізовувалися протягом усього часу перебування дітей у дошкільному закладі: на заняттях і в повсякденному житті. Під час підготовки до даного проєкту готувалися як педагоги, так і діти з батьками. Вихователі проводили анкетування батьків, складали перспективний план реалізації проєкту, підбирали методичну та художню літературу, дидактичний матеріал, організовували розвивальне середовище в групі, опрацьовували інтернет-джерела з різними цікавими фактами про життя птахів. Діти з батьками переглядали свої дитячі бібліотечки, приносили в групу книжечки, з яких була організована виставка, переглядали цікаві мультфільми та передачі про пташок, ділилися з друзями новою інформацією, також готували різні смаколики для пташок, робили годівнички.

2.1. Актуальність проєкту

Чи можемо ми уявити своє життя без птахів? Звичайно ні! Птахи є постійними супутниками людей: вони чудові співаки, прикраса лісів, парків, полів та лук. Наші пернаті друзі приносять неоціненну користь природі. Одні переносять насіння на значні відстані, сприяючи розмноженню дерев, кущів. Інші— знищують шкідливих комах, «лікуючи дерева». Хижі птахи з'їдають величезну кількість мишей-полівок та інших гризунів, рятуючи врожаї зернових культур. А ще птахи- це важливе і невичерпне джерело естетичного задоволення в природі. Вони створюють високо оцінену гармонію та врівноваженість в навколишньому середовищі, надаючи краси і неповторності кожному куточку природи.

Але в останні часи чисельність багатьох видів пташок скоротилася через безвідповідальну поведінку людей. Люди забруднюють лісові насадження, безконтрольно вирубують дерева, знищуючи місця для гніздування птахів, процвітає браконьєрський та мисливський промисли. Тому на сьогодні дуже гостро стоїть питання охорони птахів.

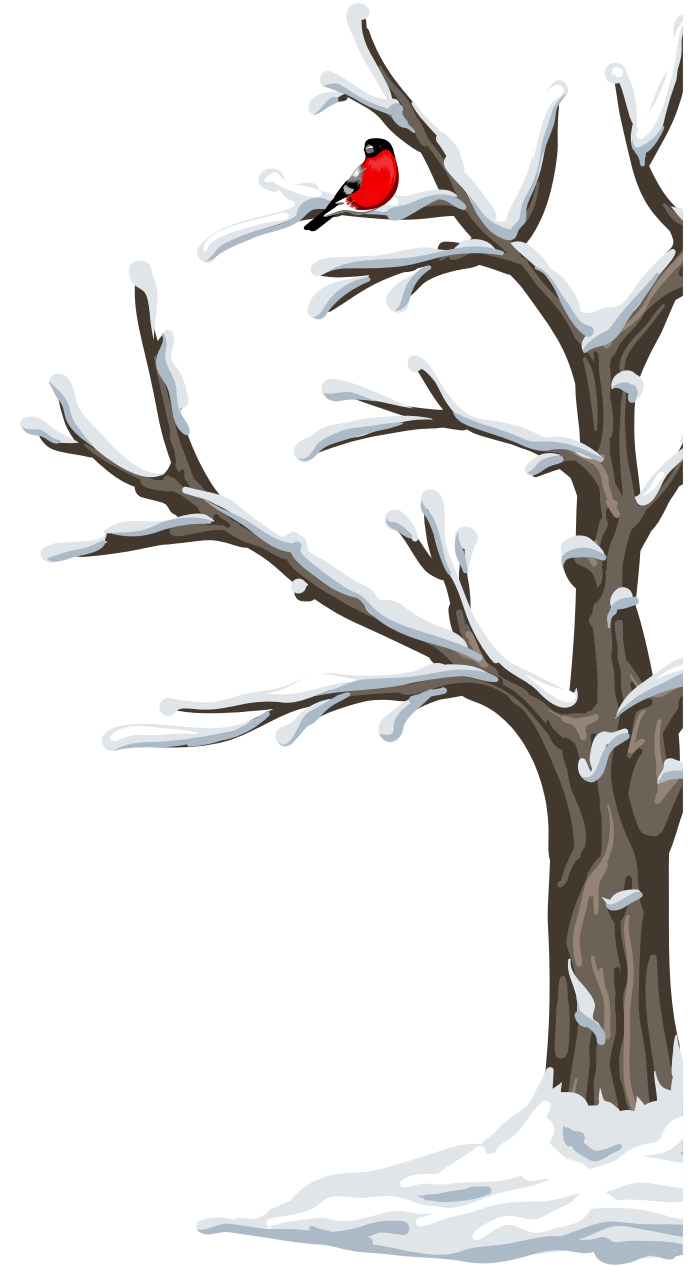
2.2. Мета проєкту:

- закріпити та систематизувати знання дітей про птахів своєї країни;
- розширити знання дошкільнят про спосіб життя пташок;
- вчити впізнавати птахів за зовнішнім виглядом;
- з'ясувати, яка їжа потрібна пташкам;
- формувати уявлення про те, що птахи належать до живої природи, потребуючи відповідних умов існування ;
- викликати співчуття до проблем птахів у холодну зимову пору;
- викликати бажання підгодовувати пернатих друзів;
- сприяти формуванню основ екологічно доцільної поведінки.

2.3. Учасники проєкту

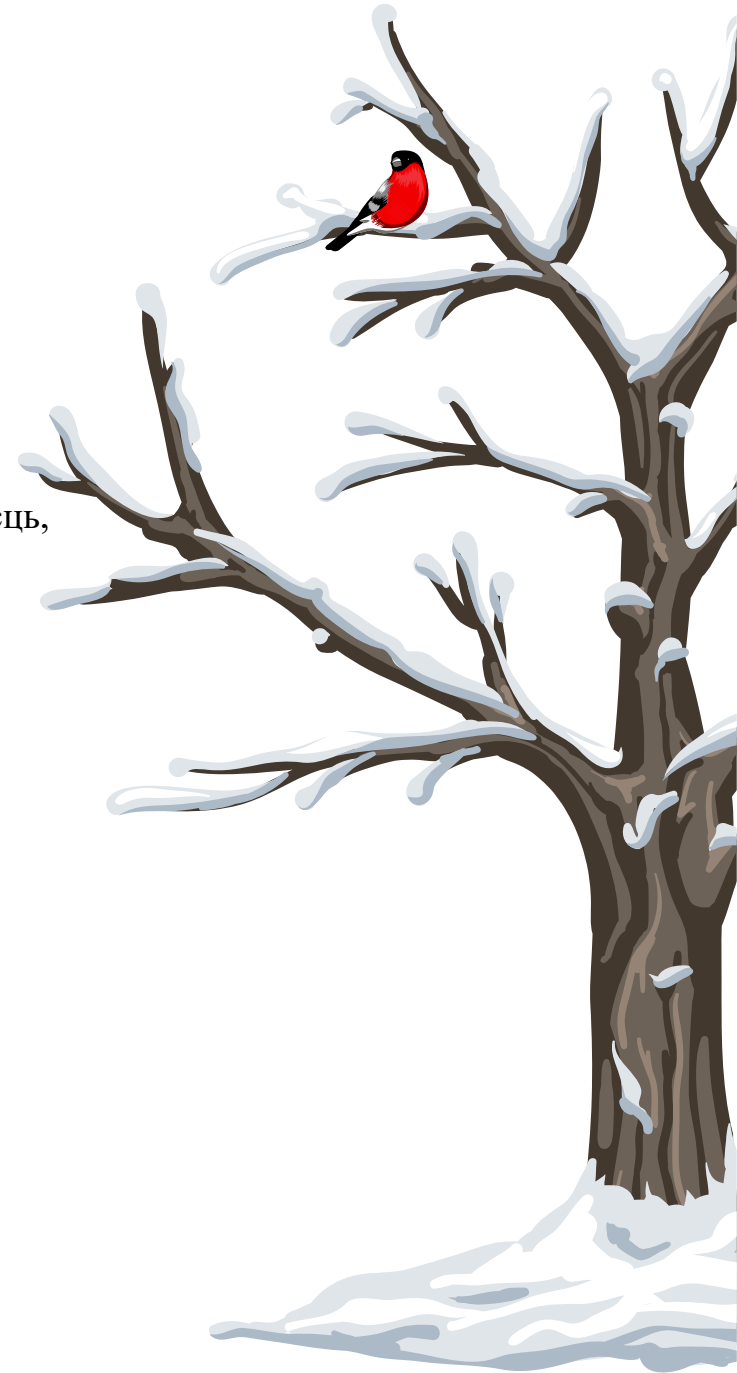
- Кузьменко Н.В., вихователь;
- Коваленко Л.С., вихователь;
- вихованці старшого дошкільного віку логопедичної групи «Незабудка»;
- батьки вихованців.

2.4. Інформаційний етап

На цьому етапі з вихованцями були проведені:

- бесіди про зимуючих птахів, про користь, яку вони приносять, про харчування пташок взимку, про допомогу пернатим друзям;
 - спостереження-розгляд зовнішнього вигляду птахів (синички, горобчика, ворони, сороки, галки, голуба), спостереження за поведінкою птахів, визначення місць, де птахи зустрічаються найбільше;
- ознайомлення з народними прикметами, пов'язаних з птахами.

2.4.1. Ознайомлення із зимуючими птахами

Ворона чорна

Осілий, кочовий вид. Мешкає на всій території України. Ворона чорна - рухливий і активний птах, який любить неквапливо ходити з боку в бік. Також цей птах дуже любить різноманітні розваги - літати в повітрі, розгойдуватися на дротах, скочуватися по похилій поверхні дахів.

Галка

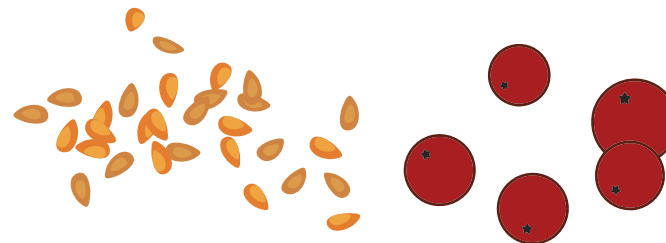
Дуже товариський птах, її часто можна зустріти разом із граками і воронами. Галки мають відмінну пам'ять. Якщо заподіяти їм зло, вони довго пам'ятають кривдника. Галки - птахи всеїдні: вони ловлять комах, добувають личинок, черв'яків, клюють рослинний корм, заглядають у пошуках їжі на помийні ями.

Горобець

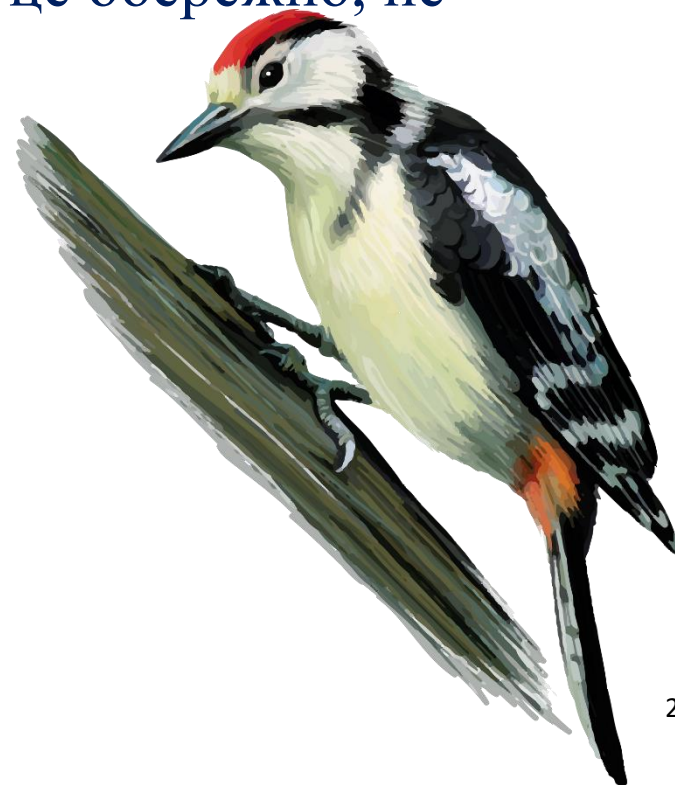

Горобці – птахи товариські і схильні селитися колоніями. Утворюючи зграйки, горобці легше помічають небезпеку і швидше знаходять корм, а ще гріють один одного в морозні ночі. Взимку в ожеледь і після рясних снігопадів горобці не можуть знайти для себе їжі і, будучи голодними, замерзають.

Дятел звичайний

Дятел – всеїдний птах, який живе у змішаних і листяних лісах. Взимку дятел харчується насінням хвойних дерев, розбиваючи ударами дзьоба шишки, заздалегідь затиснувши їх у тріщину кори. А весною дятел любить поласувати березовим соком, роблячи це обережно, не наносячи шкоди дереву.

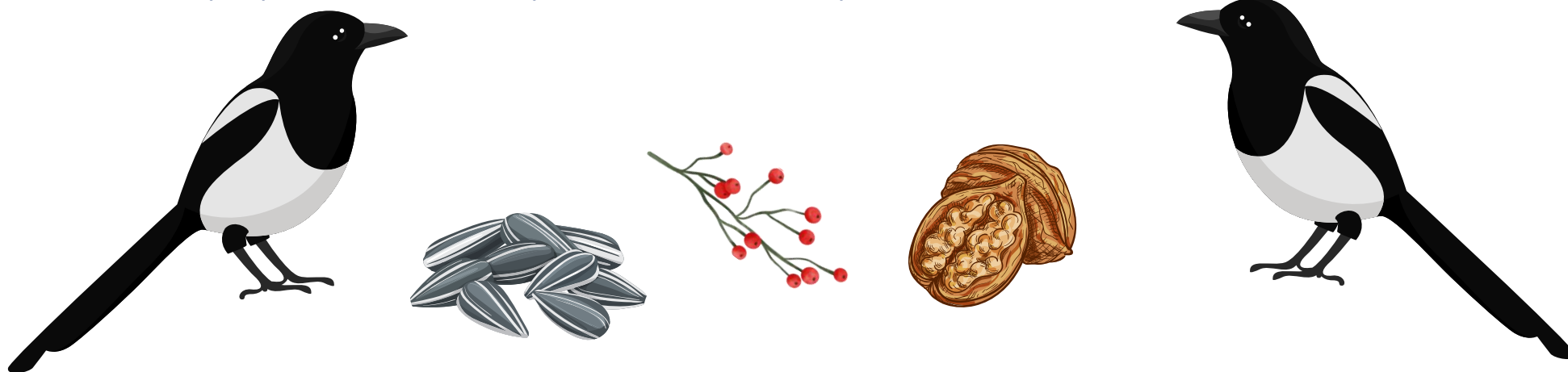
Синичка

Синичка – дуже корисна осіла пташка. Вона є окрасою нашої зимової природи, бо в теплу пору ховається від людей в лісах. Ці пернаті дуже любляють їсти сало і м'ясні продукти. Вони абсолютно не готуються до зимівлі - не роблять запаси на зиму. А взимку переселяються ближче до людей, де їжі більше.

Сорока

Сорока – це осілий птах, який зустрічається на всій території країни, окрім високогір'я. Це пташка лісова, але, буває, долітає і до міста. Цікаво зазначити, що довжина хвоста сороки більша за довжину всього тіла. У раціоні цієї пташки присутня як рослинна, так і тваринна їжа, як комахи, так і дрібні рептилії, а іноді вони можуть красти навіть кістки у собак. Будують житла у населених пунктах, а не в лісах.

Сойка

Сойка – осілий лісовий птах. Вона живе у лісах всіх типів, віддає перевагу старим деревам. Харчується сойка як рослинною, так і тваринною їжею: ягодами, насінням, комахами, при нагоді – дрібними гризунами, ящірками, жабами. У народі сойку називають «лісовою міліцією»: уважна сойка, як правило, раніше за всіх птахів помічає небезпеку і різким стрекотанням попереджає про це лісових жителів.

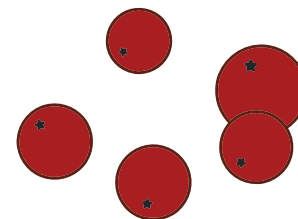

Снігур

Взимку неможливо не помітити цього чудового птаха з яскраво-червоною грудкою і незвичайним для пташок тупим дзьобиком. Селяться ці пташки здебільш у ялинкових лісах, чагарниках. Зараз полюбляють вони гніздитися і в садах біля людей. Самець має червону грудку, а у самочки вона – світло-коричнева. Цікаво відмітити, що їх окрас пір'я залежить від харчування: якщо їжа їх багата вітамінами, то окрас їх яскравий, якщо ні – то він буде тьмяним.

Шишкар

Шишкар ялиновий - це лісовий співочий птах. Його називають «північним папугою». Таке прізвисько він отримав тому, що, як справжній папуга вдало лазить по деревах, чіпляючись за гілки лапками і своїм кривим дзьобиком. Дзьобик у шишкаря має особливу форму: він схрещений у різні боки. Така форма дозволяє птаху спритно лущити насіння шишок. А ще пташечка цікава тим, що взимку у неї народжуються пташенята.

Омелюх

Омелюх – птах, який прилітає зимувати до нашої країни. Має напрочуд м'яке пір'ячко і чубчик сірувато-червоного кольору. Свою назву він отримав від рослини «омела», якою найбільше любить ласувати. Омелюхи – справжні ненажери: варто побачити їм дерево або кущ з ягодами, вони не зупиняться, поки не з'їдять їх усіх. Тому частина плодів виводиться з їх організму неперетравленими. А це сприяє поширенню рослин.

Щиглик

Червона маска навколо дзьобика, спина і плями на грудях яскраво-коричневі; хвіст, крила, верхівка голови чорні; на крилах широка жовта смужка; груди і животик чисто білі – ось так виглядає цей зимуючий красунчик [5]. Найчастіше їх можна зустріти на березі, вільсі, реп'яхах, чортополосі. А який чудовий у них спів! Недаремно люди утримують щиглів, як співучих декоративних птахів.

Голуб

Голуби - не просто зимуючі пташки, вони прив'язані до певного місця. Відлітаючи від рідного гнізда на тисячі кілометрів, вони обов'язково повертаються назад [7]. Недаремно колись голуби були поштарями. Вдень голубів можна зустріти скрізь: і у парку, і на вулицях, і в скверах, а ось ночують ці птахи під дахами будівель, на горищі. Ці птахи харчуються відходами, які залишаються після людей, а також насіння злакових трав та інших бур'янів.

2.4.2. Ознайомлення з їжею зимуючих птахів

Підгодовля зимуючих птахів - важлива та корисна справа. Найоптимальніший час для цього залежить від регіону та погодних умов. Зазвичай, підгодовлю зимуючих птахів рекомендується починати вже в кінці осені, коли низькі температури та зменшення кількості доступної їжі можуть зробити життя птахів складнішим. У багатьох місцевостях, особливо в північних регіонах, жовтень і листопад є ідеальним часом для початку підгодовлі. Це дозволяє птахам зберегти енергію для холодної зими. Під час зими, коли вирують сильні морози або засніження, коли пройшли крижані дощі, а земля покрилась льодом, підгодовлю потрібно проводити обов'язково [5]. Особливо важливо пам'ятати, що цю справу слід проводити систематично протягом всієї зими, а не лише на початку. Птахи можуть залежати від цієї їжі протягом багатьох місяців. І в той же час, якщо сніг розтанув, а морози припинилися, то і підгодовлю потрібно призупинити для того, щоб пернаті не втратили здатність знаходити собі їжу самі.

Завжди важливо давати птахам свіжий та чистий корм, а також мати на увазі, що різні види птахів можуть вподобати різні типи корму.

Синички, горобці :

Улюблений корм: соняшникове та гарбузове; насіння гарбуза, кабачка, дині, сало, сухі крихти білого хліба, овес, насіння бур'янів.

Горлиці та голуби:

Улюблений корм: гречка, кукурудза, пшениця та вівсяні пластівці.

Омелюхи, снігурі:

Улюблений корм: ягоди, особливо бузини та горобини, калини; насіння клена та ясена (крилатки)

Щиглики:

Улюблений корм: насіння кількох видів трав, таких як конопля та чортополох, зерноsumіші з льону та соняшнику, також вони оцінять несолоні очищені горіхи.

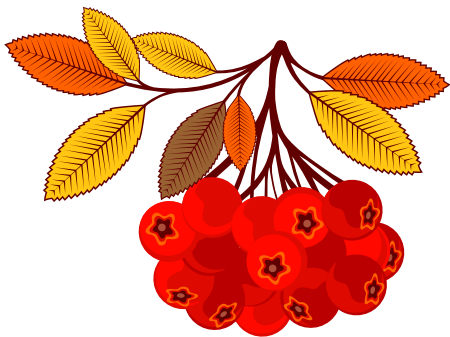
Дятел:

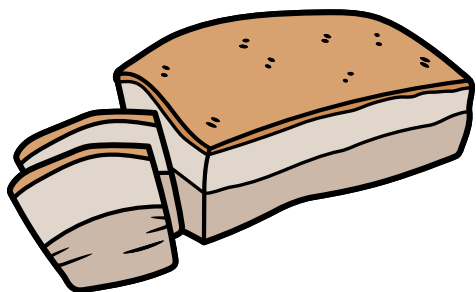
Улюблений корм: сало, насіння з шишок.

Сойка:

Улюблений корм: насіння кавуна, дині, кабачків, ягоди калини, бузини, горобини, жолуді, горіхи.

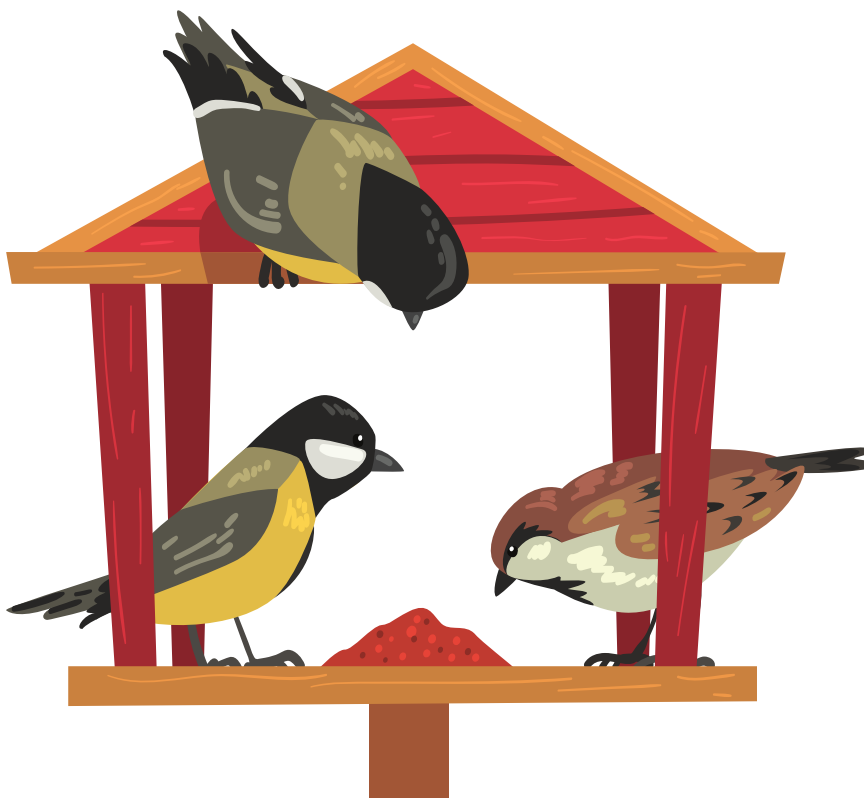
Для дітей було створено пам'ятки про харчування пташок.

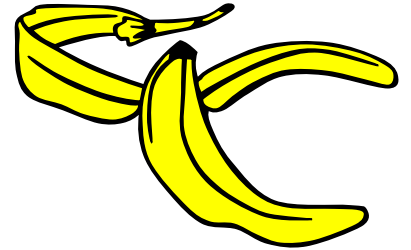
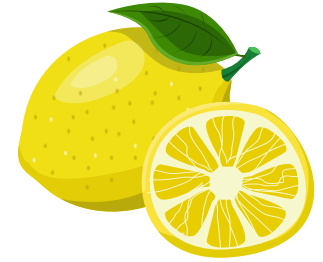
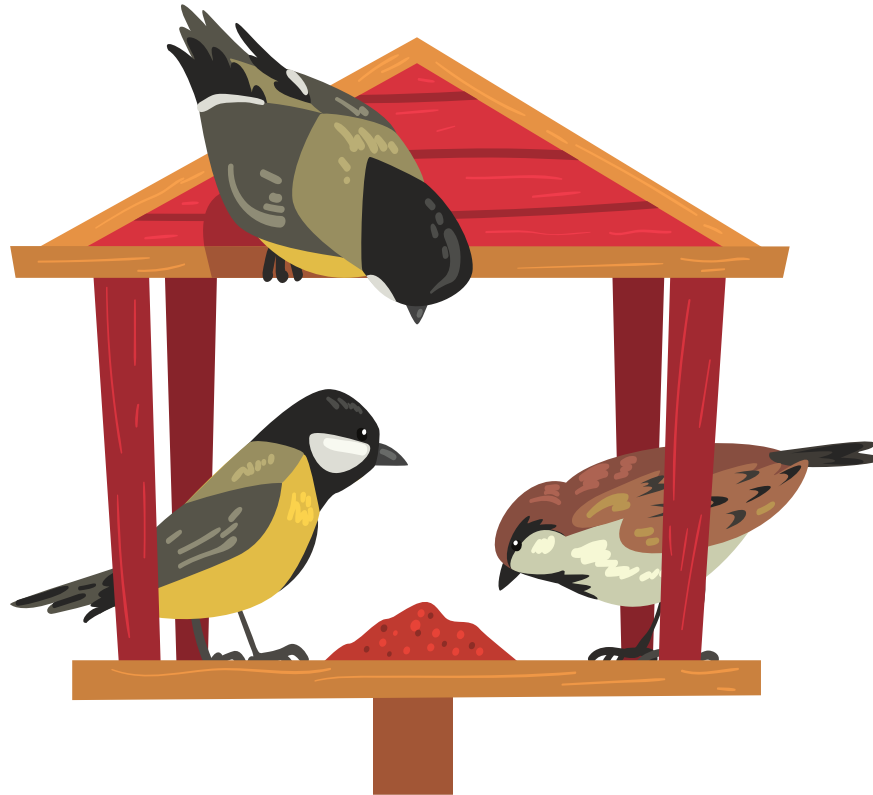
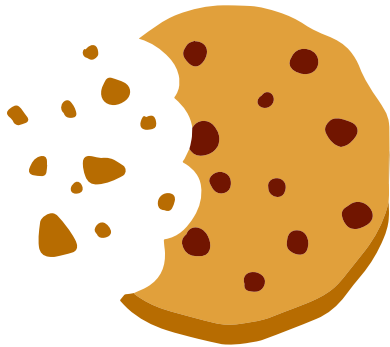
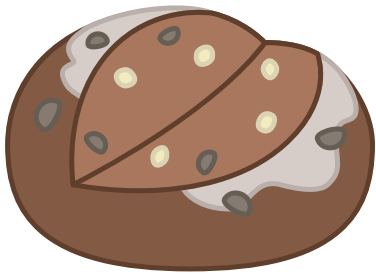
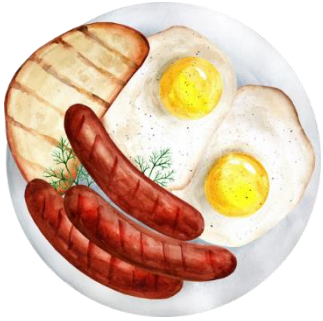

ХАРЧУВАННЯ ПТАШОК

ДОЗВОЛЕНО ГОДУВАТИ

ЗАБОРОНЕНО ГОДУВАТИ

2.4.3. Ознайомлення з народними прикметами, пов'язаних з птахами

2.5. Діяльнісно-творчий етап

На цьому етапі з вихованцями були проведені:

- заучування віршів (Додаток 4) , загадок (Додаток 2), скоромовок про птахів;
- читання оповідань (Додаток 3);
- складання описових розповідей, оповідань про пташок;
- складання речень;
- складання каталогу про птахів;
- ознайомлення з дидактичними (Додаток 1), рухливими іграми (Додаток 5) ;
- малювання, аплікування, конструювання пташок;
- проведення експериментів: «Що далі полетить?», «Нафта і пір'я»;
- виготовлення годівниць та заготівля корму для пернатих друзів.

2.5.1. Вивчення віршів про птахів за мнемотаблицями

Я.Боженська «Гороб'ята»

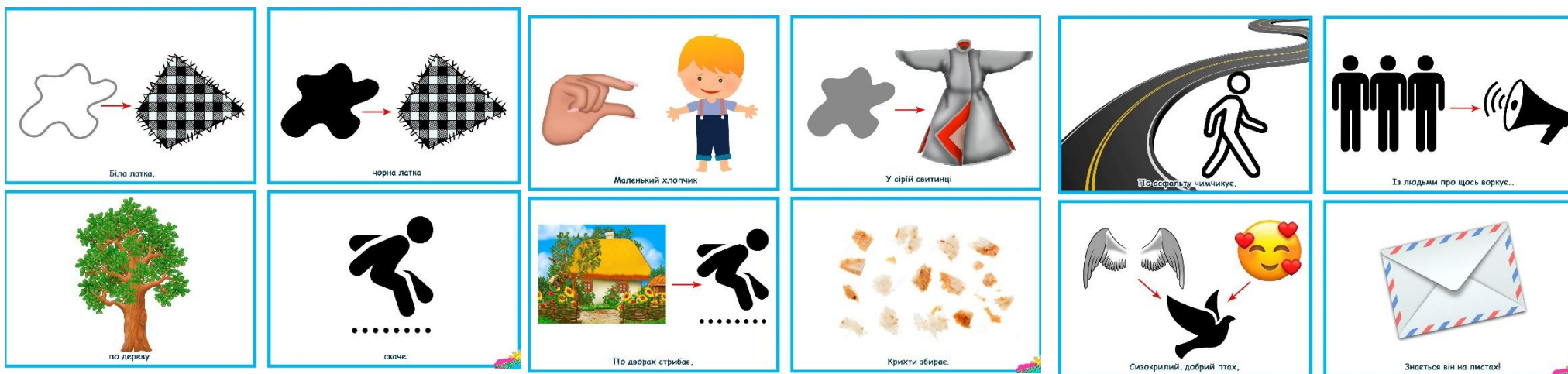
			
Ми бідненькі гороб'ятка,	Зимна взимку наша хатка.	Киньте нам хоч по кришині,	А допоможете пташині!
			
Добрі діти це почули,	Зі столу крихти згорнули,	Вибігли на сніг із хати,	Пташенят нагодувати.

А.Камінчук «Годівнички»

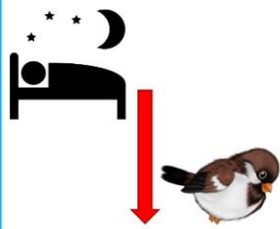
			
Я ладнаю	годівнички	для	горобчика й синички,
			
Для малого снігурия	крихт насиплю	і	пшонця. Прилітайте, друзі милі, Не лякайтесь заметілі!

2.5.2.Відгадування загадок за мнемотаблицями

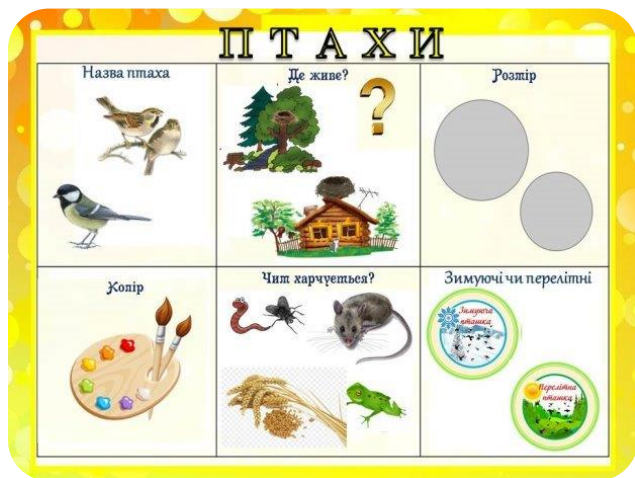

2.5.3. Вивчення скоромовок за мнемотаблицями

		
Сидів горобець	на сосні,	заснув - і упав уві сні.
		
якби не упав	уві сні	сидів би він ще на сосні.

		
Сидить	сойка	на сосні,
		
щось	посапує	у сні

2.5.4. Складання описових розповідей про птахів з використанням кілець Луллія, мнемотаблиць

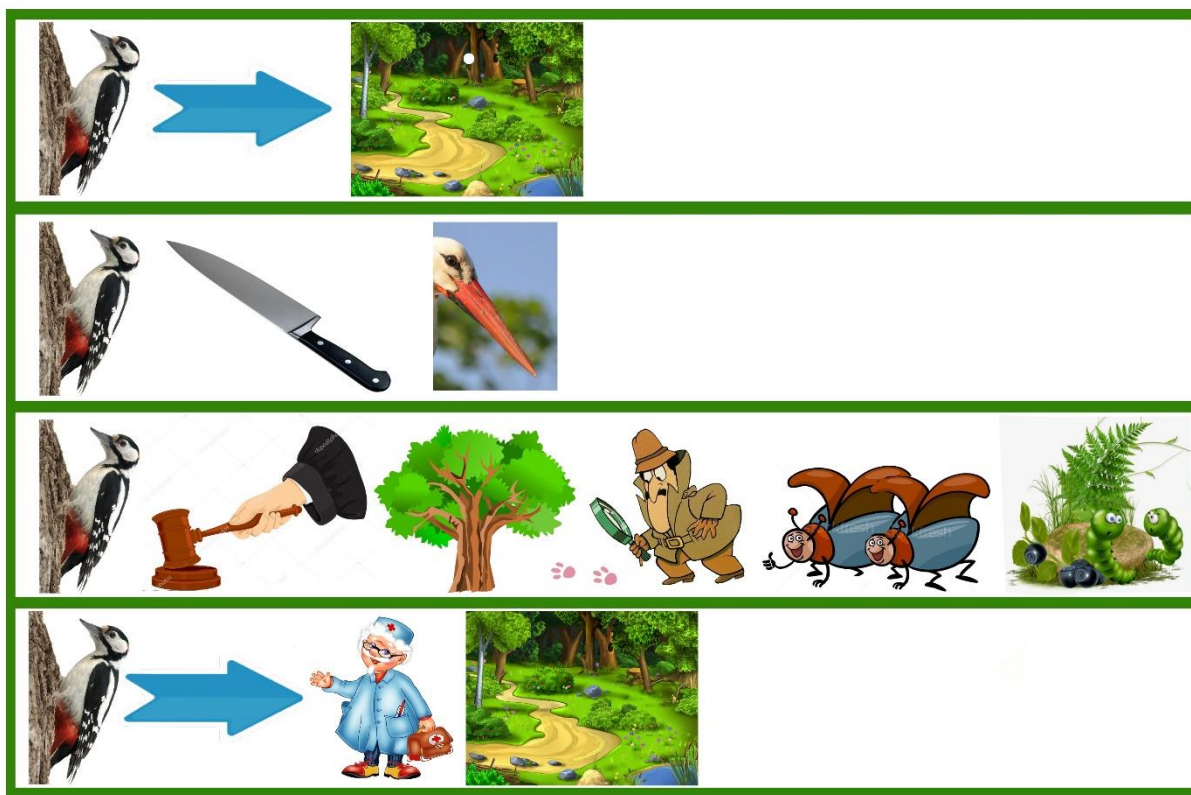
2.5.5. Складання сюжетної розповіді про дятла за допомогою мнемосмужок

Дятел живе в лісі.

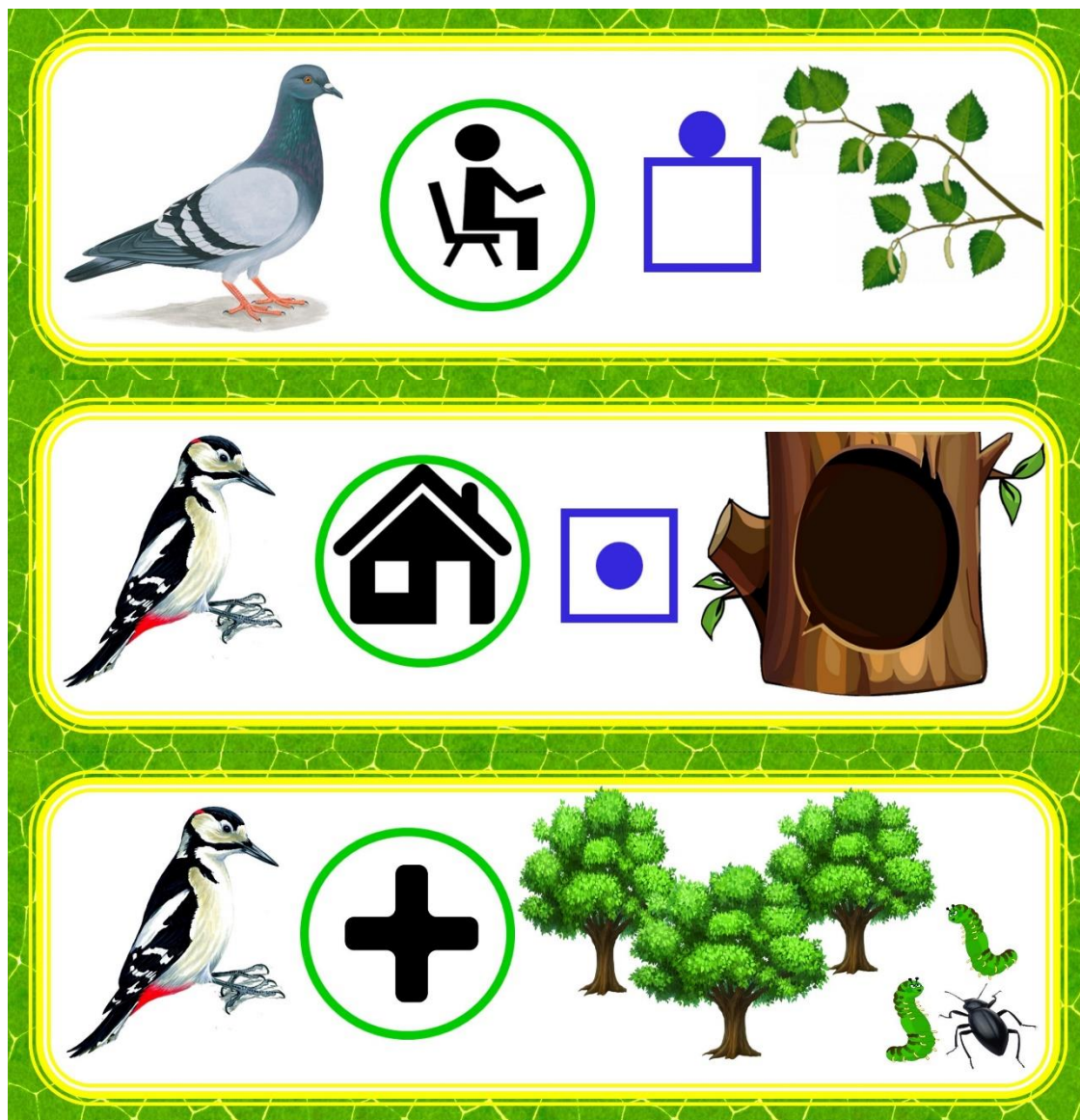
Має гострий дзьоб.

Дятел стукає по дереву, шукає комахок.

Дятла називають лікарем лісу

2.5.6.Складання речень за допомогою мнемосмужок

Голуб сидить на гілці.

Дятел живе у дуплі.

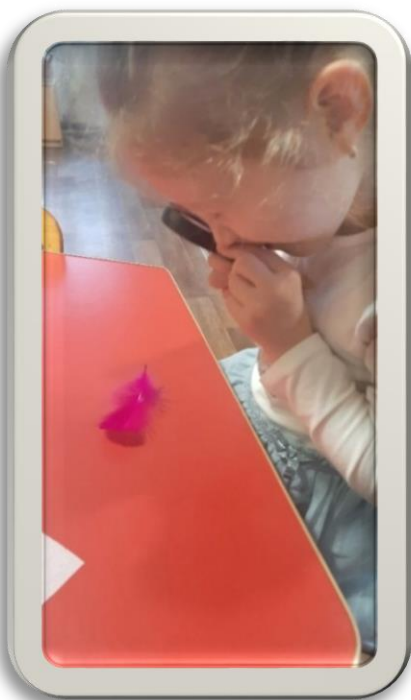
Дятел лікує дерева від гусені і жуків.

2.5.7.Ліплення, аплікування, конструювання пташок

2.5.8. Дослідницька діяльність

Під час цього виду діяльності з дітьми були проведені експерименти: «Що далі полетить?», «Нафта і пір'я». Діти, із задоволенням беручи участь в експерименті, переконалися, що пір'їнка летить далі тканини та паперу, а провівши дослідження «Нафта і пір'я», відповіли на запитання: «Що відбувається, коли птах сідає на воду, вкриту нафтовою плівкою?» – Пір'я забруднюється, злипається і пташка не може злетіти, стає здобиччю хижаків.

2.5.9.Робота з батьками

Батьки вихованців активно долучились до проєктної діяльності:

- знаходили й опрацьовували художню літературу з теми (підбирали приказки, вивчали з дітьми вірші, відгадували загадки);
- приносили книги про птахів, з яких була влаштована виставка.

А найголовніше, обговоривши з дітьми, з якого матеріалу можна виготовити годівнички, зробили їх разом з малятами. Це були і годівнички-намисто з варених шматочків моркви, буряка, картоплі, сухофруктів, і креативні годівнички різної форми з сала і зерна, і годівнички з пакетів з-під молочних продуктів, пластикових пляшок, і справжні їдальні з дерев'яних дошок. Також заготовляли корм для пернатих друзів.

2.5.10. Розвішування годівничок та здійснення підгодовлі пташок

На цьому етапі, який проходив протягом листопада-лютого, вихованці разом з педагогами розвісили годівниці на території дитячого садка, здійснювали підгодовлю щоденно, намагаючись закладати корм в одні і ті ж години. Адже, якщо птахів не підгодовувати більше тижня, вони залишають цю ділянку і перелітають в інші місця. Завжди слідкували за тим, щоб у годівницях не було снігу та вони були чистими. Першими побачили годівниці голуби. Спочатку вони побоювалися підлітати до годівниць, завжди чекали, щоб діти відійшли якомога далі. Пізніше пернаті звикли до малят, перестали боятися і стали постійними відвідувачами годівниць. Далі почали прилітати горобці, які живуть і літають зграйками. Так їм легше здобувати корм і захищатися від ворогів. Сороки і ворони прилітали поодиночі. А ще малята щиро раділи, коли побачили сойку, яка з великим апетитом ласувала салом.

В результаті проведених спостережень діти навчилися годувати птахів різним кормом, піклуватися про пернатих друзів, спостерігати за ними. Також зробили деякі висновки за результатами спостережень:

- птахи стають помітними і більш активними з приходом тепла: чим яскравіше сонце світить, тим тепліше, тим більше птахів на вулиці, тим вони активніші;
- у вітряні дні птахи не прилітають;
- з кормів голуби і горобці найбільше любляють насіння і зерно;
- горобці та голуби прилітають зграйками, сороки - поодинці.

2.6. Заключний етап

Вікторина «Знавець птахів»

Мета: Закріпити знання дітей про зимуючих птахів, уточнити уявлення про спосіб життя пернатих, удосконалювати вміння відгадувати загадки про них, порівнювати зимуючих та перелітних птахів, впізнавати їх за голосом. Розвивати пояснювальне, зв'язне мовлення, увагу, мислення. Активізувати бажання допомагати птахам у несприятливу пору року, виховувати бережне ставлення до них.

Матеріал: загадки про птахів, кола Ейлера для порівняння ластівки та ворони, скринька від сороки з завданнями, дидактична гра « Впізнай пташку за частинами», запис голосів птахів, запитання для вікторини, прислів'я та приказки про пташок.

Хід заняття

Психогімнастика "Пташині пісні"

(За допомогою картинок з зображенням птахів вигадуємо, як звучать їхні пісні, коли в годівничках багато корму, коли випало багато снігу і т.д. Співаємо, використовуючи різні звуки та голоси).

Ігровий момент

Прилітає сорока з скринькою, говорить, що її передав Лісовик.

Вихователь: Хто такий лісовик?

Варіанти відповіді дітей.

Відкриваємо скриньку, дістаємо листа, читаємо листа.

«Добрий день, мої маленькі друзі! Знаю, що ви дізналися багато цікавого про пташок, які живуть в моєму лісі. Пропоную вам погратися, перевіривши ваші знання. Завдання ви знайдете у скриньці, якщо дістанете та розкладете їх по порядку. Також кладу вам фішки. Хто правильно виконає завдання, отримає фішку. Бажаю успіхів!

Лісовичок»

Вихователь: Хто написав нам лист?

(Відповіді дітей)

Вихователь: Що він пропонує?

(Відповіді дітей)

Вихователь: Почнемо?

(Відповіді дітей)

Діти знаходять завдання, розкладають по порядку, починаючи з першого.

Перше завдання – дидактична гра «Відгадай»

Загадка-заперечення

Вихователь: Молодці, малята. Це дійсно ластівка.

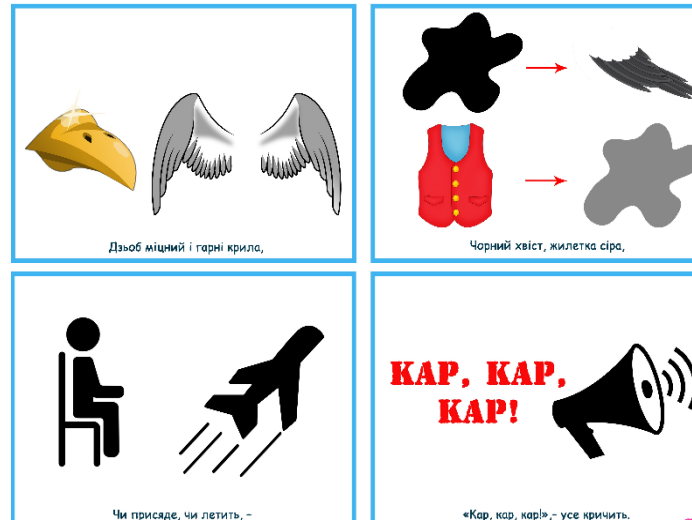
А ось і друга загадка:

Дзьоб міцний і гарні крила,

Чорний хвіст, жилетка сіра.

Чи присяде, чи летить,

Кар, кар, кар – усе кричить

Вихователь: Так, вірно. Це ворона. Як ви здогадалися?

(Міркування дітей)

Найактивніші отримають фішки.

Друге завдання - порівняти ворону і ластівку, користуючись колами Ейлера

Вихователь: Що спільного між ластівкою і вороною?

Відповіді дітей: Дві пташки мають дзьоб, крила, люблять їсти комашок.

Вихователь: А які відмінні риси?

Відповіді дітей: Ластівка – перелітна, а ворона – зимуюча пташка, ворона – велика, а ластівка – маленька, колір різний.

Вихователь: Так, вірно, а ще ластівка гніздиться під дахами будинків, а ворона – на дереві.

Отримання фішок.

Третє завдання – дидактична гра «Впізнай птаха за частинами»

Дитина має впізнати пташку за фрагментами (частини тіла, чим харчується, як гніздиться). Далі пропонується вибрати картку з відповідною пташкою, розказати про неї, вказати зимуюча вона чи перелітна.

Отримання фішок.

Фізкультхвилинка

У синички білі щічки (*діти гладять щічки*),

Чорна шапка (*тримаються за голівки*), сірі лапки (*показують «каблучок»*),

Фартушок жовтавий (*повороти тулуба вправо-вліво*),

Голосок ласкавий: Цвінь-ціні, цвінь-ціні,

Я працюю цілі дні! (*нахили тулуба вниз*)!

Я стрибаю між гілок (*стрибки на місці*),

Та шукаю комашок! (*присідання*) [6].

Четверте завдання - дидактична гра «Впізнай спів пташок»

Звучить фонограма, діти відгадують, спів якої пташечки вони почули.

Отримання фішок.

П'яте завдання - «Вікторина»

- Яку пташку називають лісовим лікарем?
- Яка пташка народжує пташенят взимку?
- Яка пташка вдень спить, а вночі літає?
- Які птахи прилітають до нас з настанням зими?
- В яку пору року люди роблять для пташок годівниці? А коли шпаківні?
- Хто з пташок полюбляє сало?

Отримання фішок

Обираємо переможця, порахувавши фішки.

Вихователь: Ось і виконані всі завдання.

Чи сподобалося вам сьогодні на занятті?

Чиї завдання виконували?

Про що дізналися?

Що найбільше сподобалося?

Що не сподобалося? (*Міркування дітей*)

Висновки

Результати роботи над проєктом, зацікавленість дітей , їх активна участь довели доцільність його проведення. Діти зацікавлено виконували всі поставлені завдання, активно працювали у тісній співпраці з педагогами та батьками. Під час реалізації проєкту:

- знання дітей про птахів розширилися;
- діти навчилися відрізняти перелітних птахів від зимуючих;
- у багатьох дітей з'явилося турботливе ставлення до птахів (діти кожен день, збираючись на прогулянку, нагадували взяти корм і погодувати птахів);
- підвищився пізнавальний інтерес у дітей;
- предметно-розвиваюче середовище поповнилося літературою, дидактичними іграми, фотографіями, ілюстраціями, віршами, розповідями про птахів;
- у дітей сформувалися допитливість, творчі здібності, пізнавальна активність, комунікативні навички;
- з'явилася позитивна динаміка взаємодії батьків і педагогів.

Додатки

Дидактичні ігри

« Впізнай птаха за частинами»

Мета: продовжувати формувати уявлення дітей про птахів, особливості їх зовнішнього виду, способи пересування, живлення, вчити визначати пташку за окремими частинами (підказками); розвивати увагу, уміння порівнювати, узагальнювати; виховувати любов до живої природи.

Хід гри

Педагог демонструє ігрові картки, а дитина має впізнати пташку за частинами (частини тіла, чим харчується, як гніздиться). Далі пропонується вибрати картку з відповідною пташкою, розказати про неї, вказати зимуюча вона чи перелітна.

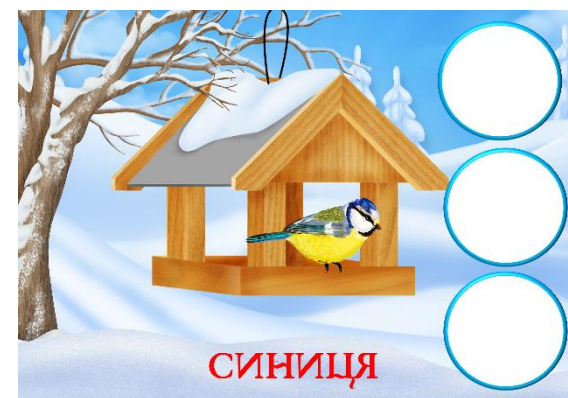
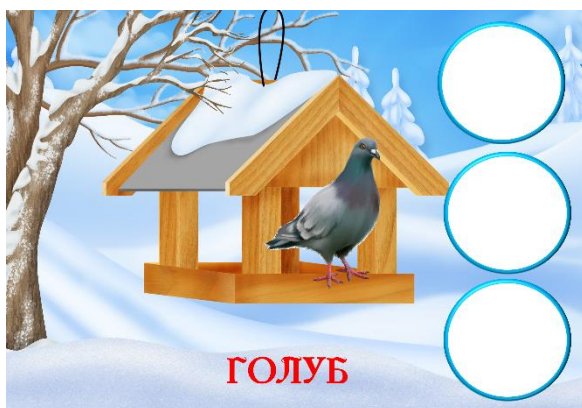

« Приготуємо обід для птахів»

Мета: закріпити знання про спосіб живлення птахів; вміння дітей самостійно знаходити корм для кожної зимуючої пташки ; розвивати цікавість до життя зимуючих птахів нашого краю; виховувати бажання їм допомагати.

Хід гри

Вихователь пропонує приготувати улюблений обід для пташок. Діти розглядають картинки з зображенням корму, розповідаючи про те, який корм можна давати, а який – заборонено, аргументуючи свою відповідь, поклавши відповідну фішку.

« Відлітає – не відлітає »

Мета: закріплювати знання дітей про зимуючих і перелітних птахів ; розвивати пояснювальне мовлення, вміння аналізувати порівнювати; виховувати любов до птахів.

Хід гри

Педагог пропонує розглянути пташок та назвати їх. Діти називають пташок, розмірковують, де пташка зимуюча, а де – перелітна, позначають фішкою.

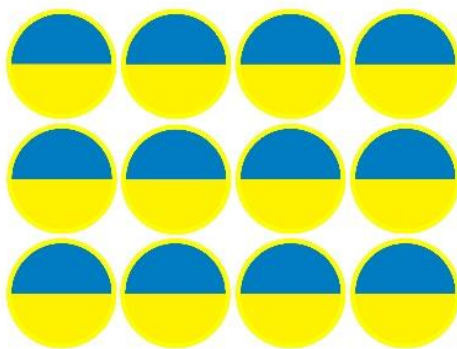
«Птахи України»

Мета: узагальнити знання дітей про птахів, які мешкають на території нашої країни; розвивати мислення, вміння порівнювати; виховувати патріотичні почуття, бажання досліджувати [6].

Хід гри

Птахів на світі існує дуже багато. Живуть вони і у Африці, і в холодній Арктиці, і в наших лісах. Тільки в кожній місцевості живуть свої птахи.

Педагог демонструє ігрові картки із зображенням птахів, просить назвати їх та визначити, чи живе цей птах на території нашої країни, поклавши відповідну фішку.

«Яка пташка?»

Мета: вчити дітей підбирати слова на основі асоціацій, збагачувати словник дошкільника новими словами; розвивати образне мислення, увагу, мовлення, спостережливість; виховувати допитливість.

Хід гри

Вихователь пропонує розглянути дошкільнятам асоціативні картки та відповісти на питання: «Яка пташка».

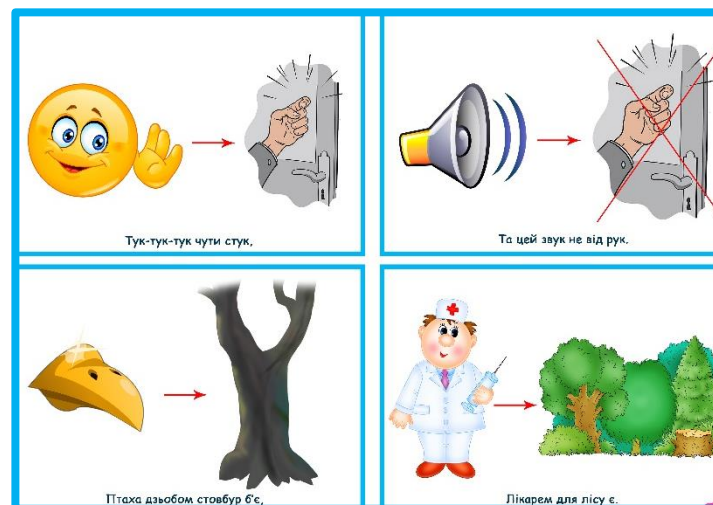
Загадки

Тук-тук-тук - чути стук,

Та цей звук не від рук.

Птаха дзьобом стовбур б'є,

Лікарем для лісу є. (Дятел)

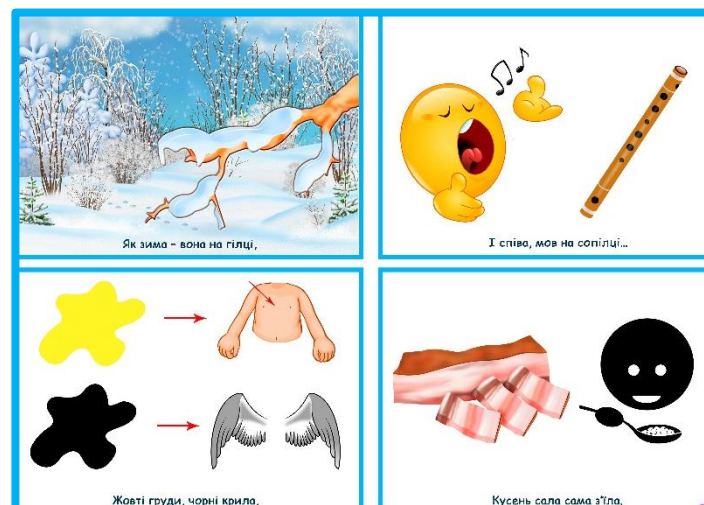

Як зима – вона на гілці

І співає, мов на сопілці...

Жовті груди, чорні крила,

Кусень сала сама з'їла. (Синичка)

У червонім фартушку

Птах стрибає по сніжку

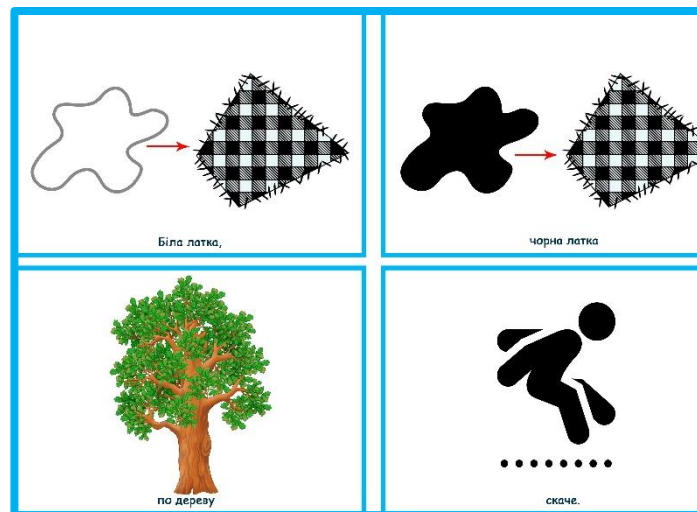
І розпитує синичку

Про найближчу годівничку. (Снігур)

Біла латка, чорна латка

По дереву скаче. (Сорока)

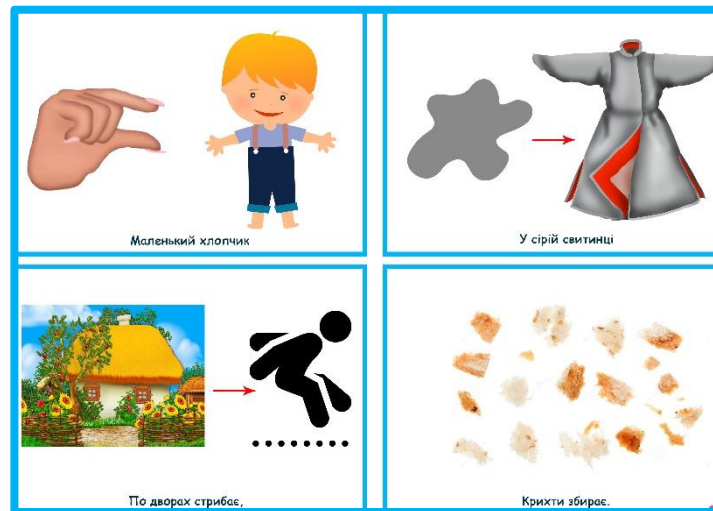

Маленький хлопчик

У сірій свитині

По дворах стрибає,

Крихти збирає. (Горобець)

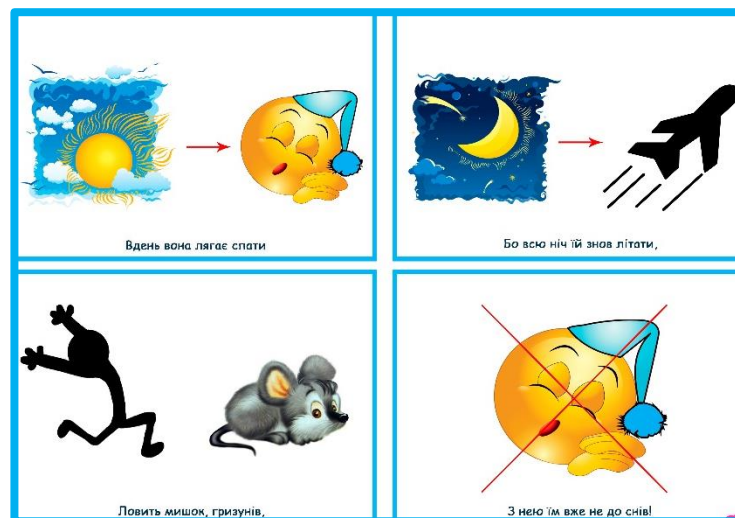

Вдень вона лягає спати,

Бо всю ніч їй знов літати.

Ловить мишок, гризунів,

З нею їм вже не до сну. (Сова)

Оповідання

Василь Сухомлинський «Хлопчик і синичка»

Хлопчик влаштував в саду годівничку. До нього прилетіла синичка. Вона не боялася хлопчика, брала корм у нього з рук.

- Ти будеш моя синичка. Добре?
- Добре, - відповіла синичка. Я буду твоя, якщо ти мене захищатимеш.

Якось хлопчик занедужав. Він попросив маму відкрити квартиру. Мама відчинила. Синичка влетіла у кімнату, сіла на столик біля ліжка хлопчика і каже:

- Одужуй швидше. Насуваються холоди і хуртовини. Хто мене захистить?

Василь Сухомлинський
«Як білочка дятла врятувала»

Серед зими потепліло, пішов дощ, потім знову замерзло. Вкрилися льодом дерева, зледеніли шишки на ялинках. Немає чого їсти дятлові: стукає об лід, а до кори не достукається. Б'є дзьобом шишку, а зернятка не вилущуються.

Сів дятел на ялині й плаче. Падають гарячі сльози на сніг, замерзають.

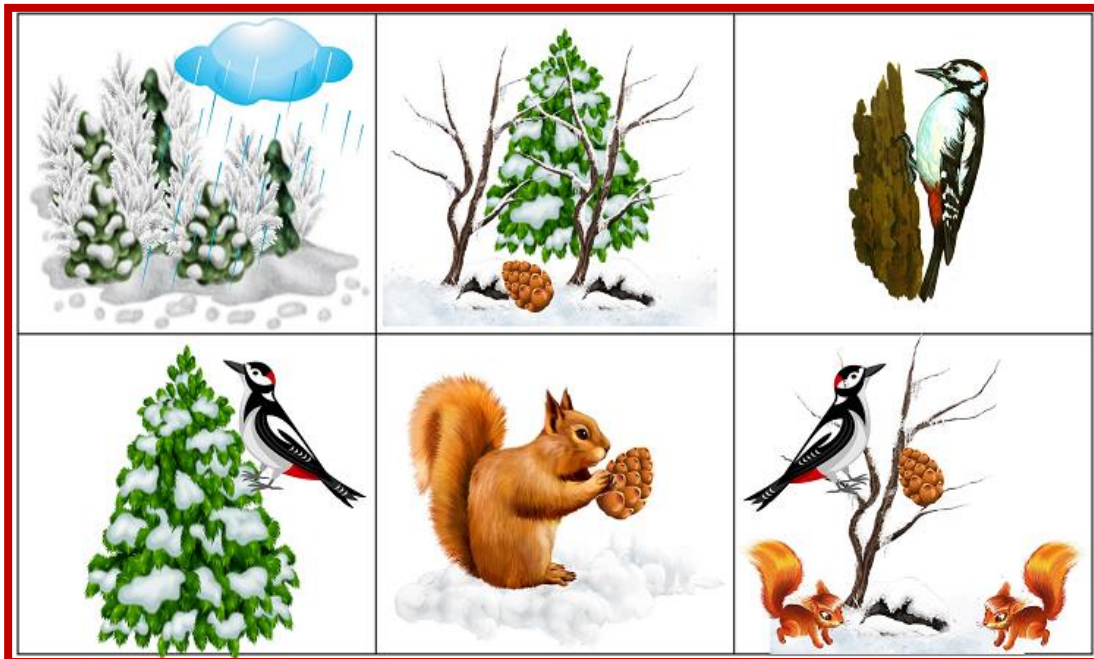
Дивиться білка з дупла — дятел плаче. Стриб, стриб, прибігла до дятла.

- Чого це ти, дятле, плачеш?

- Немає чого їсти, білочко. Жаль стало білочці дятла.

Винесла вона з дупла велику ялинову шишку. Поклала між стовбуром і гілкою. Сів дятел біля шишки та й ну довбати дзьобом.

А білочка сидить біля дупла й рада. І білченята в дуплі радіють. І сонечко небі радіє.

Василь Сухомлинський
«Що найсмачніше»

Діти влаштували на дереві годівницю для пташок. Щодня приносили соняшникове насіння, пшеницю. А синичкам — шматочок сала. Ось і сьогодні повісили сало на ниточку.

Прийшов у садок Дмитрик. Йому дуже хотілося побачити, як снідає синичка. Сів біля вікна й дивиться. Прилетіла синичка, сіла біля шматочка сала і дзьобає. Дзьобне й защебече. Дзьобне й защебече.

«Це вона дякує за сало»,— думає Дмитрик.

Захотілося Дмитрикові принести синичці чогось ще смачнішого. Він дуже любив вареники з сиром. Приніс Дмитрик вареника і поклав на годівницю. Не знав Дмитрик, що синички вареників не їдять.

Василь Сухомлинський «Дівчинка і синичка»

Прийшла холодна зима.

Маленька Наталя почепила на яблуньці годівничку для Синички й щодня приносила насіння коноплі. Синичка чекала дівчинку.

Весною Синичка сказала Наталі:

— Тепер не принось мені насіння. Я знайду собі їжу. До побачення — до зими!

— До побачення, Синичко.

Знову зима все засипала снігом. Прилетіла Синичка до годівнички, а там також сніг.

Тривожно стало пташці. Питає вона у яблуньки:

— Яблунько, скажи, чому нема Наталі? Невже вона забула про мене?

— Ні, не забула. Вона хворіє.

Тяжко стало на душі у Синички. Сіла вона на гілочці й думає: "Полечу до дівчинки. Треба чимсь її втішити. Але де я візьму подарунок? Навкруги ж сніг, сніг, сніг".

І тоді вирішила Синичка понести Наталі пісню.

Прилетіла до її хати, влетіла у відчинену квартиру, сіла біля ліжка хворої і заспівала.

Вірші

Анатолій Камінчук

«Годівнички»

Я ладнаю годівнички
 Для горобчика й синички,
 Для малого снігурця
 Крихт насиплю і пшонця.
 Прилітайте, друзі милі,
 Не лякайтесь заметілі!

Анатолій Камінчук

«Горобчик»

Зима, зима,
 Сніжок злітає.
 Пташок нема,
 Лише горобчик кружеляє.
 Цвірінь — сідає на ріллю,
 Мене із хати викликає.
 І я горобчика люблю,
 Бо він від нас не відлітає.

Маргарита Рева

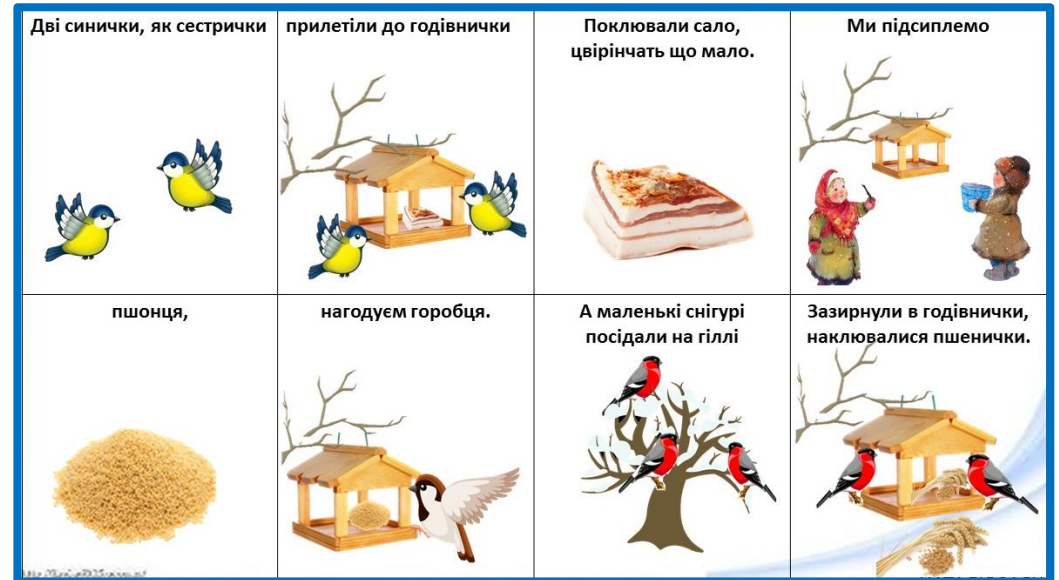
«Моя годівничка»

Дві синички, як сестрички
Прилетіли до годівнички.
Поклювали сало, цвірінчать що мало.
Ми підсиплемо пшонця, нагодуєм горобця.
А маленькі снігурі посідали на гіллі,
Зазирнули в годівнички,
Наклювалися пшенички.

В. Паронова

«Хто летить до годівниці»

Хто летить до годівниці?
Галки, снігурі, синиці,
Горобці, клубочки сірі,-
Всі, хто не летить у вирій.
Прилітайте, пташенята!
Ось насіння і зернята.
Як цього їм буде мало,
Додамо шматочок сала.

Галина Демченко

«Снігурі»

Подивися: у дворі
В чорних шапках снігурі,
Ще й червоні фартушки
Одягли собі пташки.
Значить, сніг і холоди
Наближаються сюди,
Снігурами через те
Їх тепер і ви звете.

В.Бойко

«Про синичку»

Пташечка мене гука,
вийду – зразу ж утіка.
Тільки в хату я зайду,
вже виспівує в саду.
Винесу їй хлібця, сала,
щоб і завтра заспівала.

Рухливі ігри [9]

«Горобці та кіт»

Мета: відпрацьовувати навички стрибків на обох ногах через лінію вперед-назад, не повертаючись; бігу врозтіч з ловінням; розвивати увагу, спостережливість, кмітливість, спритність.

Хід гри

Посередині майданчика вихователь креслить велике коло – «двір», де сидить на стільчику «кіт» і спить. Решта дітей – «горобці». Вони сидять про краях майданчика, де хто хоче.

Вихователь:

Білий котик спить на лаві

Серед нашого двора.

Прилетіли горобці,

Разом зацвірінькали.

(Діти «горобці» відповідають: «Цвірінь, цвірінь, цвірінь!», підбігають до накресленого кола і починають стрибати обома ногами вперед і назад, не повертаючись.)

Вихователь:

Цвірінь, цвірінь,

Журбу покинь,

Клопочуться горобчики – цвірінь!

На останнє слово «кіт» прокидається, кричить «Няв» і ловить «горобців», які не встигли вистрибнути з кола. Спіймані діти сідають разом з «котом». Гра триває, поки залишиться двоє-троє неспійманих «горобців»

«Пташки та кіт»

Мета: Розвивати у дітей рішучість, вправлятися з бігу з вивертанням.

Хід гри

На землі креслиться коло або кладеться шнур зі зв'язаними кінцями. Вихователь обирає ловця який стає в центрі кола. Це кішка. Решта – пташки, які знаходяться поза колом. Кішка спить, пташки влітають за зернятками в коло. Киця прокидається, бачить пташок і ловить їх. Всі пташки вилітають з кола. Той, кого торкнулася кішка, вважається спійманим і йде на середину кола. Коли зловлять 2-3 пташки – обирається нова кішка.

Правила:

Кішка ловить пташок тільки в колі.

Кішка може торкатися пташок, але не хапати їх.

Варіанти: Якщо кішка довго не може нікого зловити, додати ще одну кішку.

«Горобчики»

Мета: вчити дітей узгоджувати рухи згідно зі словами; закріплювати вміння імітувати поведки птахів, вчити дітей бігати врозтіч та у заздалегідь обумовлене місце; виховувати уважність, сміливість.

Хід гри:

Діти-горобчики сидять на стільчиках (у гніздечках) і сплять.

Вихователь:

В гнізді горобчики живуть, вранці з сонечком встають.

Діти розплющують очі й голосно співають:

Чик-чирик, чик-чирик, свою пісеньку ведуть.

Після цього діти розбігаються по кімнаті. На слова вихователя: «В гніздо полетіли» – повертаються на місце.

«Совонька»

Мета: учити дітей діяти за сигналом, дотримуватись правил гри.

Хід гри:

З одного боку майданчика місце для «метеликів» і «жучків». Осторонь накреслене коло — «гніздо сови». Вибрана дитина — «сова» — стає в гніздо. Інші діти — «метелики» і «жучки» — стають за лінією. Середина майданчика вільна. На слово вихователя «День» метелики і жучки літають (діти бігають по майданчику). На слово вихователя «Ніч» метелики і жучки швидко зупиняються на своїх місцях і не ворухнуться. Сова в цей час тихо вилітає на майданчик на полювання і забирає тих дітей, які поворухнулись (відводить їх у своє гніздо). На слово вихователя «День» сова повертається у своє гніздо, а метелики і жучки починають літати. Гра закінчується, коли у сови буде 2–3 метелики або жучки. Вихователь відзначає дітей, яких жодного разу не забрала сова в гніздо.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти
2. Дивний світ природи // Бібліотека вихователя дитячого садка, 2006, №13 – 14.
3. Денисенко Т. Подорожі в природу//Дошкільне виховання, 2012, №4
4. Лариса Присяжнюк. Проектуємо. Досліджуємо. Пізнаємо//Дошкільне виховання, 2012, №4
5. Каплуновська О., Самсонова О. Організація екологічної освіти в сучасному дошкільному навчальному закладі// Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2009. - №8
6. Лисенко Н.В. Теорія і практика екологічної освіти – К., 2009
7. Інтернет ресурси
8. <https://vseosvita.ua/>
9. Плануємо залюбки: Орієнтовні матеріали до тематичних циклів. Шостий рік життя. Частина 2./ Авт.-упор. Ю.С.Манилюк. – Тернопіль:Мандрівець, 2009.

